

Nr 14.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av ett mellan Sverige och Polen avslutet handels- och sjöfartsavtal; given Stockholms slott den 9 januari 1925.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över handels- och utrikesdepartementsärenden för den 21 november 1924 och över handelsärenden för denna dag samt med överlämnande av ett den 2 december 1924 under förbehåll av riksdagens godkännande mellan Sverige och Polen avslutet handels- och sjöfartsavtal med tillhörande slutprotokoll, vill Kungl. Maj:t härmed äska riksdagens godkännande av berörda avtal och protokoll.

GUSTAF.

Rickard Sandler.

*(Autentisk text.)**(Svensk översättning.)***Traité de Commerce et de Navigation
entre la Suède et la Pologne.**

Sa Majesté le Roi de Suède
d'une part, et
Le Président de la République
Polonaise
d'autre part,

animés d'un égal désir de favoriser
et de développer les relations com-
merciales entre les deux pays, ont
décidé de conclure un Traité de
Commerce et de Navigation et ont
nommé à cet effet pour leurs Pléni-
potentiaires, savoir:

Sa Majesté le Roi de Suède:

Monsieur Cossva Anckarsvärd, Son
Envoyé Extraordinaire et Ministre
Plénipotentiaire près de la République
Polonaise,

Le Président de la République
Polonaise:

Monsieur Aleksander Skrzyński,
docteur en droit, Ministre des Affai-
res Etrangères,

Monsieur Józef Kiedron, Ministre
de l'Industrie et du Commerce,
lesquels, après s'être communiqué
leurs pleins-pouvoirs respectifs, trou-
vés en bonne et due forme, sont
convenus des articles suivants:

Article premier.

1) Les ressortissants de l'une des
Parties Contractantes, établis sur le
territoire de l'autre Partie ou y

**Handels- och sjöfartsavtal
mellan Sverige och Polen.**

Hans Maj:t Konungen av Sverige
å ena sidan och
Polska Republikens President
å andra sidan,

besjälade i lika mån av önskan att
underlätta och utvidga handelsför-
bindelserna mellan de två länderna,
hava beslutit att avsluta ett handels-
och sjöfartsavtal och hava i sådant
syfte till fullmäktige utsett:

Hans Maj:t Konungen av Sverige:

Sin Envoyé extraordinair och
Ministre plénipotentiaire hos Polska
Republiken, herr Cossva Anckar-
svärd,

Polska Republikens President:

Herr Aleksander Skrzyński, juris
doktor, utrikesminister,

Herr Józef Kiedron, industri- och
handelsminister,
vilka, efter att hava meddelat var-
andra sina fullmakter, som befunnits
i god och behörig form, överens-
kommit om följande artiklar:

Artikel I.

1) Medborgare, tillhörande den ena
av de fördragsslutande staterna, vilka
äro bosatta eller tillfälligt vistas på

résidant temporairement, jouiront, en ce qui concerne l'établissement et l'exercice du commerce et de l'industrie sur le territoire de l'autre Partie, des mêmes droits, privilèges, immunités, faveurs et exemptions que les ressortissans de la nation la plus favorisée.

2) Ils n'auront à payer aucun impôt, taxe, droit ou charge sous quelque dénomination que ce soit autre ou plus élevé que ceux qui sont ou seront perçus des ressortissans de la nation la plus favorisée.

Article II.

1) Les ressortissans de chaque Partie Contractante recevront sur le territoire de l'autre Partie par rapport à leur situation juridique, leurs biens mobiliers et immobiliers, leurs droits et intérêts, le même traitement que celui accordé ou à accorder aux ressortissans de la nation la plus favorisée.

2) Ils seront libres de régler leurs affaires sur le territoire de l'autre Partie, soit personnellement, soit par un intermédiaire de leur propre choix, et ils auront, en se conformant aux lois du pays, le droit d'ester en justice et accès libre auprès des tribunaux et des autorités. Ils jouiront quant aux rapports judiciaires de tous les droits et immunités des nationaux et comme ceux-ci ils auront la faculté de se servir pour la sauvegarde de leurs intérêts d'avocats ou de mandataires choisis par eux-mêmes.

3) Ils seront dispensés du paiement des emprunts et des dons nationaux forcés, ainsi que de toute

den andra statens område, skola i avseende å grundande och utövande av handel och industri inom sistnämnda område åtnjuta samma rättigheter, privilegier, friheter, förmåner och undantag som medborgare, tillhörande mest gynnad nation.

2) De skola icke vara underkastade andra eller högre skatter, avgifter eller pålagor, av vad benämning det vara må, än medborgare, tillhörande mest gynnad nation.

Artikel II.

1) Medborgare, tillhörande endera av de fördragsslutande staterna skola å den andra statens område i avseende å sin rättsliga ställning, sin lösa och fasta egendom, sina rättigheter och intressen åtnjuta samma behandling, som beviljats eller kan komma att beviljas medborgare, tillhörande mest gynnad nation.

2) De skola äga frihet att ordna sina affärsangelägenheter å den andra statens område såväl personligen som genom ombud efter eget val ävensom rätt att, under iakttagande av landets lagar, föra talan inför rätta samt fritt hänvända sig till domstolar och myndigheter. De skola i judiciellt hänseende åtnjuta samma rättigheter och friheter som landets egna medborgare och liksom dessa äga rätt att för tillvaratagande av sina intressen betjäna sig av advokater eller befullmäktigade ombud, som de själva utsett.

3) De skola vara befriade från nationella tvångslån och tvångsgärder liksom från alla andra kontri-

autre contribution, de quelque nature qu'elle soit, qui seraient imposés pour les besoins de guerre ou par suite de circonstances exceptionnelles.

4) Les ressortissans de chaque Partie seront exempts sur le territoire de l'autre de tout service militaire personnel obligatoire et fonction officielle obligatoire, administrative ou judiciaire sauf en matière de tutelle, ainsi que de toute contribution, soit en argent, soit en nature, imposée en lieu et place du service personnel obligatoire. Ils ne seront astreints en temps de paix et en temps de guerre qu'aux prestations et réquisitions militaires imposées aux nationaux dans la même mesure et d'après les mêmes principes que ces derniers, et toujours contre une indemnité équitable.

Article III.

1) Les sociétés anonymes et autres qui, d'après les lois d'une des Parties Contractantes sont valablement constituées et qui ont leur siège social sur son territoire, verront leur existence juridique reconnue sur le territoire de l'autre Partie, pourvu qu'elles ne poursuivent pas un but illicite ou contraire aux mœurs, et auront, en se conformant aux lois et réglemens, libre et facile accès auprès des Tribunaux, soit pour tenter une action, soit pour y défendre, ainsi qu'auprès des autres autorités.

2) En ce qui concerne l'admission des sociétés anonymes et autres, mentionnées dans l'alinéa 1, à l'exercice de leur commerce et de leur industrie sur le territoire de l'autre Partie Contractante, les lois y valables seront appliquées.

butioner, av vad slag det vara må, som kunna komma att påläggas för krigsändamål eller på grund av utomordentliga omständigheter.

4) Medborgare, tillhörande endera staten, skola å den andra statens område vara befriade från all obligatorisk personlig militärtjänst och varje annan obligatorisk officiell funktion, vare sig administrativ eller judiciell, med undantag av förmynderskap, även som från varje pålaga i penningar eller in natura, som utgår i stället för sådan obligatorisk personlig tjänst. De skola, i krigstid såväl som i fredstid, vara underkastade militära prestationer och rekvisitioner endast i samma utsträckning och enligt samma grunder som landets egna medborgare och alltid mot rättvis gottgörelse.

Artikel III.

1) Aktie- och andra bolag, vederbörligen stiftade i enlighet med den ena fördragsslutande statens lagar och som hava sitt säte på dess område, skola å den andra statens område erkännas som juridiska personer, förutsatt att deras verksamhet icke är stridande mot lag eller god sed. De skola, under iakttagande av gällande lagar och förordningar, hava fritt och obehindrat tillträde till domstolar, både som kärke och som svarande, ävensom till andra myndigheter.

2) Beträffande tillstånd för i mom. 1 omnämnda aktie- och andra bolag att driva handel och industri på den andra statens område skola därstädes gällande lagar vara tillämpliga.

3) Ces sociétés, une fois admises conformément aux lois et prescriptions qui sont ou seront en vigueur sur le territoire du pays respectif, ne seront soumises ni à des taxes, ni à des contributions, ni en général à des redevances fiscales quelles qu'elles soient, autres ou plus élevées que celles imposées aux sociétés d'un Etat tiers quelconque.

4) Elles seront dispensées du paiement des emprunts et des dons nationaux forcés, ainsi que de toute autre contribution, de quelque nature quelle soit, qui seraient imposés pour les besoins de guerre ou par suite de circonstances exceptionnelles.

Article IV.

Les droits et les taxes intérieurs perçus pour le compte de l'Etat, des Provinces, Communes ou des Institutions publiques, qui grèvent ou grèveront la production, la préparation des marchandises ou la consommation d'un article sur le territoire de l'une des Parties Contractantes, ne pourront pas frapper les produits, marchandises ou articles de l'autre Partie d'une manière plus forte ou plus gênante que les produits, marchandises ou articles de la même espèce de la nation la plus favorisée.

Article V.

1) Tous les produits du sol ou de l'industrie, originaires et en provenance du territoire douanier de l'une des Parties Contractantes qui seront importés sur le territoire douanier de l'autre Partie, destinés soit à la con-

3) Aktie- och andra bolag, vilka i enlighet med nu eller framdeles på respektive lands område gällande lagar och föreskrifter erhållit tillstånd att där driva handel och industri, skola icke vara underkastade andra eller högre skatter, avgifter eller överhuvud pålagor av något slag än dem, som påläggas bolag, hemmahörande i vilket som helst tredje land.

4) De skola vara befriade från nationella tvångslån och tvångsgärder liksom från alla andra kontributioner, av vad slag det vara må, som kunna komma att påläggas för krigsändamål eller på grund av utomordentliga omständigheter.

Artikel IV.

Inre skatter och avgifter, upptagna för statens, provinsers, kommuners eller allmänna institutioners räkning, vilka påvila eller komma att påvila produktionen eller beredningen av någon vara eller förbrukningen av någon produkt på den ena statens område, må icke på ett hårdare eller mera besvärande sätt drabba varor eller produkter från den andra staten än varor eller produkter av samma slag från mest gynnad nation.

Artikel V.

1) Mest gynnad nations behandling skall, så länge detta avtal är i kraft, tillkomma alla natur- eller industrialster, som härröra från den ena fördragsslutande statens tullområde och därifrån införas till den andra statens

sommatton, soit à l'entreposage, soit à la réexportation, soit au transit, seront soumis, pendant la durée du présent Traité, au traitement accordé ou à accorder à la nation la plus favorisée et ne pourront notamment, en aucun cas, être soumis à des droits, coefficients, surtaxes, majorations ou autres taxes plus élevés, ni à des restrictions autres que ceux qui frappent ou frapperont les produits ou les marchandises de la nation la plus favorisée.

2) Les exportations à destination du pays de l'une des Parties Contractantes ne seront grevées par l'autre Partie de droits ou taxes autres ou plus élevés que ceux qui sont appliqués à l'exportation d'objets similaires dans le pays le plus favorisé à cet égard, ni soumises à d'autres restrictions.

3) Chaque Partie s'engage donc à faire bénéficier, immédiatement et sans conditions, l'autre de toute faveur, de tout privilège et de toute réduction de droits ou de taxes qu'elle a déjà accordé ou pourrait accorder à l'avenir sous les rapports susmentionnés, à titre permanent ou temporaire, à une tierce nation.

4) Les dispositions fixées par cet article ne s'appliquent pas:

a) aux privilèges accordés ou qui pourront être accordés ultérieurement par une des Parties Contractantes dans le trafic frontière avec les pays limitrophes,

b) aux faveurs spéciales résultant d'une union douanière,

c) au régime provisoire douanier entre les parties polonaise et allemande de la Haute Silésie.

tullområde, vare sig de äro avsedda för förbrukning, uppläggning å tullnederlag, återutförsel eller transitering. Särskilt skola de i intet fall vara underkastade högre tullar, koefficienter, tilläggsavgifter, förhöjningar eller andra avgifter, liksom icke heller andra restriktioner än dem, som drabba eller kunna komma att drabba mest gynnad nations produkter och varor.

2) Utförsel till den ena fördragslutande staten må icke av den andra staten betungas med andra eller högre tullar eller avgifter eller underkastas andra restriktioner än utförsel av liknande varor till i detta avseende mest gynnat land.

3) Vardera staten förbinder sig sålunda att låta den andra staten omedelbart och ovillkorligt komma i åtnjutande av varje förmån, privilegium och nedsättning i tullar eller avgifter, som i ovannämnda avseenden, permanent eller temporärt, beviljats eller kan komma att beviljas någon tredje stat.

4) Bestämmelserna i denna artikel hava icke avseende på:

a) förmåner, som vardera staten medgivit eller kan komma att medgiva i och för gränshandeln med grannländer,

b) speciella förmåner, härrörande från en tullunion,

c) den provisoriska tullregimen mellan de polska och tyska delarna av Överschlesien.

Article VI.

Les produits originaires et en provenance de tout autre pays en transit sur le territoire de l'une des Parties Contractantes utilisant ou non l'entreposage dans les ports francs, entrepôts libres, entrepôts de transit ou autres entrepôts douaniers, jouiront à leur importation sur le territoire de l'autre Partie, en ce qui concerne les droits d'entrée, tous autres droits et à tout autre égard, d'un traitement au moins aussi favorable que celui qui serait accordé aux produits importés directement du pays d'origine.

Article VII.

1) Les Parties Contractantes n'établiront ni ne maintiendront des prohibitions ou restrictions relatives à l'importation ou à l'exportation réciproque qui ne s'appliqueront pas de la même manière à l'importation ou à l'exportation des mêmes produits dans le commerce avec tout autre pays.

2) Les Parties Contractantes sont convenues que les restrictions et prohibitions concernant l'importation et l'exportation de certaines marchandises et établies par suite des conditions économiques actuelles ne seront maintenues que pendant le temps et dans la mesure rendus indispensables par lesdites conditions.

Article VIII.

Il est entendu toutefois, que les Parties Contractantes auront la faculté d'établir des prohibitions ou restrictions relatives à l'importation ou à l'exportation visant:

Artikel VI.

Varor, som härröra från ett tredje land och därifrån föras genom den ena fördragsslutande statens område, med eller utan uppläggning i frihamn, frilager, transitupplag eller annat tullnederlag, skola vid införsel till den andra statens område i avseende å införsel- och andra avgifter samt i alla andra avseenden åtnjuta minst lika gynnsam behandling som om de införts direkt från ursprungslandet.

Artikel VII.

1) De fördragsslutande staterna skola icke införa eller upprätthålla några förbud eller restriktioner i avseende å den ömsesidiga in- eller utförseln av varor, vilka icke tillämpas på samma sätt i avseende å in- och utförseln av samma varor i handeln med varje annat land.

2) De fördragsslutande staterna överenskomma, att de förbud och restriktioner i avseende å in- och utförseln av vissa varor, som införts till följd av nu rådande ekonomiska förhållanden, icke skola bibehållas längre och i vidare mån än dessa förhållanden så påfordra.

Artikel VIII.

Det är likväl överenskommet, att de fördragsslutande staterna skola äga införa sådana förbud och restriktioner i avseende å in- och utförseln, som avse:

a) l'ordre publique ou la sécurité intérieure ou extérieure de l'État,

b) la santé publique ou des mesures de précaution contre les maladies des animaux et végétaux,

c) des marchandises qui font l'objet d'un monopole d'État,

d) des semences qui ne se prêtent pas à l'emploi dans le pays d'importation en raison de leur origine.

a) den allmänna ordningen eller statens inre eller yttre säkerhet,

b) det allmänna hälsotillståndet eller åtgärder till förebyggande av sjukdomar hos djur och växter,

c) varor, som äro föremål för statsmonopol,

d) frövaror, som på grund av sitt ursprung icke lämpa sig för användning i importlandet.

Article IX.

Dans le cas où l'une des Parties Contractantes soumettrait une marchandise à un monopole ou rendrait l'importation ou l'exportation de certaines marchandises dépendante de conditions spéciales de prix, de vente ou d'achat, sanctionnées par le Gouvernement ou par les organes habilités par lui, les conditions applicables à l'autre Partie seront les plus favorables qui sont appliquées ou pourront être appliquées aux produits ou aux ressortissants d'un tiers état.

Artikel IX.

Om den ena av de fördragsslutande staterna gör en vara till föremål för monopol eller gör rätten till in- eller utförsel av vissa varor beroende av särskilda pris-, försäljnings- eller inköpsvillkor, fastställda av regeringen eller av något av regeringen härutinnan bemyndigat organ, skola de villkor, som tillämpas i förhållandet med den andra staten, vara lika gynnsamma som de, vilka tillämpas eller kunna komma att tillämpas mot varor eller personer från något tredje land.

Article X.

1) Les objets passibles de droits d'entrée et servant d'échantillons, à l'exception des marchandises prohibées, seront admis de part et d'autre en franchise temporaire moyennant consignation des droits d'entrée ou engagement cautionné garantissant le paiement éventuel de ces droits, sous réserve de l'observation des formalités douanières, nécessaires pour en assurer la réexportation intégrale dans un délai qui ne doit pas être inférieur à six mois.

Artikel X.

1) Föremål, vilka äro underkastade införseltull och icke äro importförbudna, skola, om de införas såsom prover från det ena landet till det andra, åtnjuta temporär tullfrihet, såvida eljest utgående tullavgifter deponeras vid införseln eller säkerhet härför ställes, under förutsättning likväl att alla de tullformaliteter iakttagas, som erfordras för att garantera återutförseln av föremålen i oförändrat skick inom en tidrymd, vilken icke bör sättas kortare än sex månader.

En ce qui concerne lesdites formalités le traitement de la nation la plus favorisée est réciproquement garanti.

2) Les marques de reconnaissance apposées aux échantillons par les autorités de l'une des Parties Contractantes seront pour l'établissement de leur identité reconnues par les autorités de l'autre Partie, bien entendu toutefois que celles-ci auront la faculté dans tous les cas où cela leur paraîtra nécessaire d'y apposer des marques de reconnaissance supplémentaires.

3) Le bénéfice de cette franchise peut être retiré aux voyageurs et aux maisons de commerce qui ne se conforment pas aux conditions établies.

Article XI.

1) Les négociants, les fabricants et autres producteurs de l'une des Parties Contractantes qui prouvent par la présentation d'une carte de légitimation délivrée par les autorités compétentes de leur pays qu'ils y sont autorisés à exercer leur commerce ou leur industrie et y payent les contributions légales à cet effet auront le droit de faire, soit personnellement, soit par des commis-voyageurs à leur service, des achats sur le territoire de l'autre Partie chez des négociants ou producteurs ou dans les locaux de vente publics. Ils pourront aussi prendre des commandes chez les négociants ou autres personnes qui pour leur commerce ou leur industrie utilisent les marchandises en question. En ce qui concerne le paiement des taxes de patente ainsi qu'à tout autre

I avseende på sistnämnda formaliteter tillförsäkras ömsesidig behandling såsom mest gynnad nation.

2) De igenkänningsmärken, som äsättas proverna av den ena fördragsslutande statens myndigheter, skola för fastställande av provernas identitet erkännas av den andra statens myndigheter, dock att sistnämnda myndigheter skola hava rätt att i fall, då sådant synes dem nödvändigt, påsätta ytterligare igenkänningsmärken.

3) Ovanberörda tullfrihet kan fråntagas handelsresande och handelshus, som icke ställa sig fastställda föreskrifter till efterrättelse.

Artikel XI.

1) Köpmän, fabrikanter och andra producenter, tillhörande den ena fördragsslutande staten, vilka genom att förete ett av behörig myndighet i deras hemland utfärdat näringslegitimationsbevis styrka, att de därstädes äro berättigade att idka handel eller annan näring och att de därstädes erlägga stadgade skatter och avgifter, skola vara berättigade att inom den andra statens område personligen eller genom i deras tjänst anställda resande göra varuinköp hos köpmän, producenter eller i öppna försäljningsställen. De kunna likaledes hos köpmän eller andra personer, i vilkas näringsverksamhet varor av samma slag som de utbjudna finna användning, upptaga beställningar. I fråga om bevillningsavgifter liksom i alla andra avseenden skola de åtnjuta

égard ils seront soumis au traitement de la nation la plus favorisée. Ils pourront avoir avec eux des échantillons mais point de marchandises.

2) Les Parties Contractantes se donneront réciproquement connaissance des autorités chargées de délivrer les cartes de légitimation, des modèles de ces cartes ainsi que des dispositions auxquelles les commis-voyageurs doivent se conformer dans l'exercice de leur commerce.

3) Les dispositions ci-dessus ne sont pas applicables aux industriels ambulants, non plus qu'au colportage et à la recherche des commandes chez des personnes n'exerçant ni industrie, ni commerce, chaque Partie se réservant à cet égard entière liberté à sa législation.

Article XII.

En ce qui concerne les conditions du transit les deux Parties Contractantes s'engagent à appliquer réciproquement dans leur relations les dispositions de la Convention et Statut sur la liberté du Transit, signés à Barcelone le 21 avril 1921, en se garantissant sous ce rapport le traitement de la nation la plus favorisée.

Article XIII.

Les marchandises de l'une des Parties Contractantes jouiront quant aux transports par chemin de fer sur le territoire de l'autre Partie en ce qui concerne l'expédition, les prix de transport, les taxes publiques relatives aux transports et à tous autres égards du traitement de la nation la plus favorisée.

mest gynnad nations behandling. De äga medföra prover men inga varor.

2) De fördragsslutande staterna skola lämna varandra upplysning om de myndigheter, som hava att utfärda näringslegitimationsbevis, avfattningen av sådana bevis ävensom de föreskrifter, som handelsresande hava att i sin verksamhet ställa sig till efterrättelse.

3) Ovanstående bestämmelser äga icke tillämpning å kringvandrande hantverkare eller gårdfarihandlare eller för orderupptagning hos personer, som varken idka industri eller handel. Vardera staten förbehåller sig full frihet i sin lagstiftning härom.

Artikel XII.

Beträffande villkoren för transitering förbinda sig de båda fördragsslutande staterna att ömsesidigt mot varandra tillämpa bestämmelserna i Barcelonakonventionen den 21 april 1921 angående transiteringsfrihet, samt att i detta hänseende tillerkänna varandra behandling såsom mest gynnad nation.

Artikel XIII.

Varor från den ena fördragsslutande staten skola vid transport på järnväg å den andra statens område åtnjuta mest gynnad nations behandling i avseende å expediering, befodringsavgifter, allmänna avgifter i samband med transporten samt i alla andra avseenden.

Il est entendu que le même traitement sera accordé réciproquement aux personnes et bagages.

Article XIV.

1) Les navires et bateaux battant le pavillon de l'une des Parties Contractantes et leurs cargaisons jouiront dans les eaux territoriales de l'autre Partie sous tous les rapports du même traitement que les bâtimens nationaux et leurs cargaisons, quel que soit le lieu de départ ou de destination des dits navires et bateaux, quel que soit aussi le lieu d'origine ou de destination de leurs cargaisons. Il s'ensuit notamment que les navires et bateaux de l'une des Parties et leurs cargaisons ne seront assujettis, sur le territoire de l'autre, à aucune taxe ou charge, quelle qu'en soit l'espèce ou la dénomination, perçues ou à percevoir soit au profit de l'État, soit au profit des provinces, des communes ou d'institutions quelconques, habilitées par le Gouvernement, autres ou plus élevées que celles qui seront applicables aux navires nationaux et à leurs cargaisons.

2) En ce qui concerne le placement des navires et bateaux, leur chargement et déchargement dans les ports, rades, havres et bassins et en général pour toutes les formalités et dispositions quelconques auxquelles peuvent être soumis des bâtimens de commerce, leurs équipages et leurs cargaisons, il est convenu qu'il ne sera accordé aux bâtimens nationaux aucun privilège, ni aucune faveur qui ne le soit également à ceux de l'autre État, la volonté des

Samma behandling skall ömsesidigt medgivas för personer och resgods.

Artikel XIV.

1) Fartyg, förande den ena fördragsslutande statens flagga, och deras last skola i den andra statens territorialvatten i alla hänseenden åtnjuta samma behandling som landets egna fartyg och dessas last, oavsett varifrån fartygen avgått eller varthän de äro destinerade, och oavsett varifrån lasten förskriver sig eller varthän den är bestämd. Sålunda skola, bland annat, det ena fördragsslutande landets fartyg och deras last å det andra landets område icke vara underkastade andra eller högre avgifter eller pålagor, av vad slag eller benämning det vara må, och vare sig de utgå till förmån för staten, provinser, kommuner eller av regeringen bemyndigade institutioner, än det egna landets fartyg och dessas last.

2) Vad beträffar anvisande av plats åt fartyg, deras lastning och lossning i hamnar, på redd, i dockor och bassänger samt i allmänhet alla formaliteter och föreskrifter, vilka handelsfartyg samt deras besättning och last kunna bliva underkastade, är det överenskommet, att varje förmån eller lättnad, som kan komma att gälla för det egna landets fartyg, skall i lika mån utsträckas till fartyg från det andra landet, enär det är de fördragsslutande staternas vilja, att

Parties étant qu'aussi sous ce rapport leurs bâtimens soient traités sur le pied d'une parfaite égalité.

3) Tout privilège et toute exonération que l'une des Parties pourra accorder sous l'un des rapports susvisés à une tierce puissance seront appliqués, simultanément et sans réserves, à l'autre Partie.

Toutefois il est fait exception aux stipulations du présent article:

a) en ce qui concerne les faveurs qui, dans l'un ou l'autre des deux pays, ont été ou pourront être accordées par la suite à la pêche nationale et à ses produits,

b) en ce qui concerne le cabotage.

4) En ce qui concerne la navigation sur les voies navigables intérieures, naturelles ou artificielles, pour laquelle les navires et bateaux des Parties et leurs cargaisons seront soumis aux mêmes conditions que les navires et bateaux de la nation la plus favorisée et leurs cargaisons, les droits à prélever sur les navires et bateaux et sur leurs cargaisons ne doivent pas excéder toutefois le taux applicable aux bâtimens nationaux et à leurs cargaisons.

Article XV.

1) La nationalité des navires et bateaux sera, de part et d'autre, admise d'après les documents et certificats délivrés à cet effet par les autorités compétentes des Etats respectifs, conformément aux lois et réglemens de chaque pays.

2) Les lettres de jauge et autres documents relatifs à la jauge déli-

deras fartyg också i dessa avseenden skola behandlas på grundval av full likställighet.

3) Varje företrädesrätt och befrielse, som i förenämnda hänseenden kan komma att av den ena av de fördragsslutande staterna medgivas en tredje makt, skall samtidigt och ovillkorligt jämväl tillerkännas den andra staten.

Från bestämmelserna i denna artikel göres likväl undantag:

a) i fråga om sådana särskilda förmåner, vilka i någotdera landet beviljats eller framdeles kunna komma att beviljas den inhemska fiskerinäringen och dess alster,

b) i fråga om kustfarten.

4) I fråga om befarandet av inre naturliga eller konstgjorda vattenvägar skola för det andra landets fartyg och deras last gälla enahanda villkor som för mest gynnade nations fartyg och dessas last, dock att avgifterna för fartyg och last icke skola utgå efter högre taxa än för inhemska fartyg och deras last.

Artikel XV.

1) Fartygs nationalitet skall ömsidigt erkännas på grund av de handlingar och bevis, som av vederbörande myndigheter i vardera landet blivit i enlighet med därstädes gällande lagar och föreskrifter för sådant ändamål utfärdade.

2) Mätbrev och andra mätningshandlingar, vilka utfärdats av den

vrés par l'une des Parties Contractantes, seront reconnus par l'autre Partie, conformément aux arrangements spéciaux qui seront conclus entre les Parties Contractantes.

Article XVI.

Les navires et bateaux de l'une des Parties Contractantes, entrant dans un port de l'autre, à seule fin d'y compléter leur cargaison ou en débarquer une partie, pourront, en se conformant aux lois et règlements de l'Etat respectif, conserver à bord la partie de leur cargaison qui serait destinée à un autre port ou à un autre pays, et la réexporter, sans être tenus à payer pour celle-ci aucuns droits ou frais, sauf les droits de surveillance, lesquels d'ailleurs, ne pourront être perçus qu'au taux le plus bas, fixé pour la navigation nationale ou pour celle de la nation la plus favorisée.

Article XVII.

1) Seront complètement affranchis de tous droits grèvant les navires et bateaux et la navigation dans les ports du pays respectif:

a) les navires et bateaux qui, entrés sur lest de quelque lieu que ce soit, en sortiront sur lest;

b) les navires qui, passant d'un port de l'un des deux pays dans un ou plusieurs ports du même pays, justifieront qu'ils ont déjà acquitté les droits en question au cours du même voyage dans un autre port du même pays;

c) les navires et bateaux qui,

ena av de fördragsslutande staterna, skola av den andra staten godkännas i enlighet med de särskilda överenskommelser, som mellan de båda fördragsslutande länderna må komma att träffas.

Artikel XVI.

Fartyg från den ena staten, som inkomma till hamn i den andra staten allenast för att där komplettera sin last eller lossa en del av densamma, må, under förutsättning att de ställa sig de i respektive stat gällande lagar och föreskrifter till efterrättelse, behålla ombord den del av lasten, som är bestämd till annan hamn eller till annat land, och återutföra densamma, utan att för denna del av lasten behöva erlägga andra avgifter eller pålagor än bevakningsavgifter, och må dessa avgifter uppbäras allenast efter den för inhemsk eller mest gynnad nations sjöfart bestämda lägsta taxan.

Artikel XVII.

1) Fullständigt befriade från fartygsumgälder i de respektive ländernas hamnar äro:

a) fartyg, som från någon ort, vilken det vara må, inkomma i barlast och i barlast åter utgå;

b) fartyg, som från någon hamn inom ett av de bägge länderna ankomma till en eller flera hamnar inom samma land samt kunna styrka, att de under samma resa i annan hamn uti samma land redan erlagt ifrågavarande avgifter;

c) fartyg, som frivilligt eller av

entrés avec cargaison dans un port soit volontairement, soit en relâche forcée, en sortiront sans avoir fait aucune opération de commerce.

2) L'exonération dont il s'agit à l'alinéa précédent ne s'appliquera pas aux droits de pilotage, de port, de remorque, de quarantaine, ni à tous autres droits grévant les navires et bateaux et que les navires et bateaux nationaux et ceux de la nation la plus favorisée ont à acquitter dans les mêmes conditions pour services rendus ou dispositions prises dans l'intérêt de la navigation.

3) Ne seront pas considérés, en cas de relâche forcée, comme opération de commerce: le débarquement et le rembarquement des passagers et de leurs effets ainsi que des marchandises pour la réparation du navire ou bateau, le transbordement sur un autre navire ou bateau en cas d'innavigabilité du navire ou bateau, l'achat des provisions nécessaires pour le ravitaillement des équipages et des passagers, la vente des marchandises avariées, lorsque l'administration des douanes en aura donné l'autorisation.

Article XVIII.

1) Si un navire ou bateau de l'une des Parties Contractantes s'est échoué ou a fait naufrage dans les eaux de l'autre Etat, le navire ou bateau, ses passagers et sa cargaison jouiront des mêmes faveurs et immunités que les lois et règlements du pays respectif accordent ou accorderont dans les circonstances analogues, aux navires et bateaux nationaux ou à ceux de la nation la plus favorisée. Il sera donné, dans la même mesure qu'aux

tvingande orsaker inkommit i en hamn med last och därifrån åter utlöpa utan att hava företagit någon som helst handelsoperation.

2) Den i föregående mom. stadgade avgiftsbefrielsen skall icke gälla lotsavgifter, hamnavgifter för fartyg bogserings-, karantäns- och andra på fartyget vilande avgifter, vilka inhemska och mest gynnad nations fartyg hava att i lika mån erläggas såsom gottgörelse för trafiken tjärande handräckningar och anordningar.

3) Inlöper fartyg av tvingande orsaker i en hamn, skola icke såsom handelsoperationer anses: i och för reparation av fartyget verkställd lossning och återinlastning av passagerare, passagerareffekter och varor; överflyttande av passagerare och last till annat fartyg, i händelse av det förra fartygets sjöoduglighet; inköp av nödig proviant för besättning och passagerare; samt sådan försäljning av sjöskadade varor, vartill vederbörande tullförvaltning lämnat tillstånd.

Artikel XVIII.

1) Har ett fartyg från en av de fördragsslutande staterna strandat eller lidit skeppsbrott inom den andra statens farvatten, skola fartyg, passagerare och last åtnjuta samma förmåner och befrielser, som respektive stats lagstiftning under enahanda omständigheter beviljar eller kan komma att bevilja egna eller mest gynnad nations fartyg. Hjälp och bistånd skola lämnas befälhavare och besättning såväl för

nationaux, aide et assistance au capitaine et à l'équipage, tant pour eux-mêmes que pour le navire ou bateau, les passagers et la cargaison.

2) En ce qui concerne le droit de sauvetage, il sera fait application à la législation du pays où le sauvetage a eu lieu.

3) Les marchandises sauvées d'un navire ou bateau échoué ou naufragé ne seront assujetties à aucun droit de douane, à moins qu'elles ne soient admises à la consommation intérieure.

Article XIX.

Sauf stipulations contraires contenues dans les articles du présent *Traité*, les deux Parties Contractantes se garantissent réciproquement en tout ce qui concerne les diverses formalités, administratives ou autres, rendues nécessaires par l'application des dispositions contenues dans le présent *Traité*, le traitement de la nation la plus favorisée.

Article XX.

La Pologne ne sera pas fondée à revendiquer en vertu des stipulations du présent *Traité* les faveurs spéciales accordées ou qui pourront être accordées par la Suède au Danemark ou à la Norvège ou à ces deux pays, tant que les mêmes faveurs n'auront pas été accordées à d'autres états que les sus-nommés.

Article XXI.

Le Gouvernement Polonais, auquel il appartient d'assurer la conduite des affaires extérieures de la Ville

dem personligen som för fartyg, passagerare och last i samma omfattning som det egna landets medborgare.

2) Beträffande bärgarlön gäller lagstiftningen i det land, där bärgningen skett.

3) Från strandat eller förolyckat fartyg bärgade varor skola icke vara underkastade någon tullavgift, såvida de icke övergå till förbrukning inom landet.

Artikel XIX.

Därest icke i detta avtal annorledes bestämmes, tillförsäkra de båda fördragsslutande staterna varandra ömsesidigt mest gynnad nations behandling i allt, som avser de olika formaliteter, administrativa eller andra, vilka påkallas genom tillämpningen av i detta avtal ingående bestämmelser.

Artikel XX.

Polen skall icke på grund av bestämmelserna i detta avtal kunna göra anspråk på de särskilda förmåner, som Sverige beviljat eller kan komma att bevilja åt Danmark eller Norge eller båda dessa länder, så länge samma förmåner icke beviljats andra än nu nämnda stater.

Artikel XXI.

Polska regeringen, vilken jämlikt artikel 104 i Versaillesfördraget samt artiklarna 2 och 6 i Pariskonventionen

Libre de Dantzig en vertu de l'article 104 du Traité de Versailles et des articles 2 et 6 de la Convention de Paris entre la Pologne et la Ville Libre de Dantzig du 9.XI. 20, se réserve le droit de déclarer que la Ville Libre est Partie Contractante du présent Traité et qu'elle accepte les obligations et acquiert les droits en dérivant.

Cette réserve ne se rapporte pas aux dispositions du présent Traité lesquelles la République Polonaise contracte, en ce qui concerne la Ville Libre de Dantzig, conformément à ses droits découlant des traités y relatifs.

Article XXII.

1) Le présent Traité sera ratifié par Sa Majesté le Roi de Suède avec l'approbation du Riksdag et par le Président de la République Polonaise avec l'assentiment du Parlement Polonais. L'échange des ratifications aura lieu à Varsovie aussitôt que faire se pourra.

2) Il entrera en vigueur le quinzième jour après l'échange des ratifications.

3) Le Traité est conclu pour la durée d'un an. Cependant, s'il n'est pas dénoncé à l'expiration de ce délai, il sera prolongé par voie de tacite réconduction pour une période indéterminée et pourra être dénoncé en tout temps. En cas de dénonciation, il demeurera encore en vigueur trois mois à compter du jour où l'une des Parties Contractantes aura notifié à l'autre son intention d'en faire cesser les effets.

av den 9 november 1920 mellan Polen och den fria staden Danzig har att utöva ledningen av nämnda fria stads utrikes angelägenheter, förbehåller sig rätt att förklara, att staden är fördragsslutande part i detta avtal samt att staden påtager sig de förpliktelser och förvärvar de rättigheter, som härröra därav.

Sagda förbehåll har icke avseende på de bestämmelser i detta avtal, om vilka den polska republiken för den fria staden Danzigs del träffar avgörande i överensstämmelse med sin rätt härtill enligt därom slutna fördrag.

Artikel XXII.

1) Detta avtal skall ratificeras av Hans Majestät Konungen av Sverige med bifall av riksdagen och av Polska Republikens President med polska parlamentets samtycke. Utväxlandet av ratifikationerna skall äga rum i Warschau så snart som möjligt.

2) Avtalet skall träda i kraft på femtonde dagen efter utväxlandet av ratifikationerna.

3) Avtalet är slutet för en tid av ett år. Om det icke uppsagts till utgången av denna tid, skall dess giltighet emellertid genom tyst överenskommelse förlängas på obestämd tid och avtalet kunna uppsägas vid vilken tidpunkt som helst. I händelse det uppsäges, skall det förbliva i kraft tre månader räknat från den dag, då någondera av de fördragsslutande staterna meddelat den andra sin avsikt att låta dess verkan upphöra.

En foi de quoi les Plénipotentiaires ont signé le présent Traité.

Fait à Varsovie, en double exemplaire, le deux décembre mil neuf cent vingt quatre.

C. Anckarsvärd.

(L. S.)

Al. Skrzyński.

(L. S.)

Józef Kiedroń.

(L. S.)

Till bekräftelse härav hava de befullmäktigade representanterna undertecknat detta avtal.

Som skedde i två exemplar i Warschau den 2 december 1924.

C. Anckarsvärd.

(L. S.)

Al. Skrzyński.

(L. S.)

Józef Kiedroń.

(L. S.)

Protocole final.

Avant de procéder à la signature du Traité de Commerce et de Navigation entre la Suède et la Pologne, les soussignés Plénipotentiaires sont convenus de ce qui suit:

I. *En ce qui concerne les articles II et III.*

Il est entendu que les dispositions de l'article II, selon lesquelles les ressortissants des deux Parties Contractantes auront le droit d'ester en justice devant les Tribunaux, sur le pied d'égalité avec les nationaux, de même que les dispositions de l'article III concernant le libre accès des sociétés auprès des Tribunaux, ne s'appliquent pas à l'assistance judiciaire gratuite ni à la dispense de la »cautio judicatum solvi», ces matières étant réservées pour des accords spéciaux.

II. *En ce qui concerne l'article III.*

Il est entendu que les sociétés anonymes et autres suédoises pourront en se soumettant aux lois en vigueur s'établir sur le territoire de l'autre Partie Contractante, y fonder des filiales et succursales et y exercer leur commerce et leur industrie. Sont

Slutprotokoll.

Före undertecknandet av handels- och sjöfartsavtalet mellan Sverige och Polen hava undertecknade fullmäktige överenskommit om följande:

I. *Till artiklarna II och III.*

Bestämmelserna i artikel II, enligt vilka medborgare i de båda fördragsslutande staterna skola äga rätt att föra talan inför domstol på grundval av likställighet med respektive lands egna medborgare, ävensom bestämmelserna i artikel III om fritt tillträde för bolag till domstolarna, skola icke äga tillämpning i vad angår fri rättshjälp eller eftergift från »cautio judicatum solvi», skolan dessa frågor förbehållas för särskilda överenskommelser.

II. *Till artikel III.*

Det är överenskommet, att svenska aktie- och andra bolag skola, under iakttagande av gällande lag, kunna etablera sig å den andra statens område, samt därstädes grunda filialer och dotterbolag ävensom utöva handel och industri. Undantagna här-

toutefois exceptées de l'admission les sociétés qui, en raison de leur caractère d'utilité générale, seraient soumises à des restrictions spéciales applicables à tous les pays, un tel traitement étant applicable de même aux sociétés d'assurance et aux sociétés financières.

En ce qui concerne l'établissement et l'exercice de leur commerce et de leur industrie en Suède, les sociétés anonymes et autres de l'autre Partie Contractante jouiront des mêmes droits qui sont ou pourront être accordés aux sociétés analogues d'autre nationalité.

III. *En ce qui concerne l'article V.*

Pour réserver aux produits originaires de leurs Pays respectifs le bénéfice des dispositions de l'article V, les Parties Contractantes auront la faculté d'exiger que les produits et marchandises importés sur leur territoire soient accompagnés d'un certificat d'origine.

En ce qui concerne la forme et le contenu ainsi que l'emploi des certificats d'origine, les deux Parties Contractantes se garantissent réciproquement le traitement de la nation la plus favorisée.

IV. *En ce qui concerne les articles V et VI.*

Les deux Parties Contractantes conviennent que l'expression: »tous les produits... *originaires et en provenance*...», contenue dans les articles V et VI, ne se rapporte pas aux marchandises dédouanées dans un pays tiers.

V. *En ce qui concerne l'article XII.*

Aussi longtemps que la frontière entre la Pologne et un des pays

iffrån äro likväl bolag, vilka med hänsyn till sin allmännyttiga karaktär äro underkastade särskilda restriktioner, gällande gentemot alla länder, häribland jämväl försäkrings- och finansbolag.

I avseende å grundande och utövande av handels- och industri-verksamhet i Sverige skola aktie- och andra bolag, tillhörande den andra fördragsslutande staten, åtnjuta samma rättigheter, som beviljats eller kunna komma att beviljas annan nations liknande bolag.

III. *Till artikel V.*

Vardera fördragsslutande staten förbehåller sig rätt att påfordra, att produkter och varor, som införas å dess område från den andra staten, skola, för att tillförsäkras de förmåner, varom stadgas i artikel V, åtföljas av ursprungscertifikat.

I vad angår ursprungscertifikatens form och innehåll ävensom deras användning tillförsäkra de båda fördragsslutande staterna varandra ömsesidigt behandling som mest gynnad nation.

IV. *Till artiklarna V och VI.*

De båda fördragsslutande staterna äro ense om, att uttrycket »tous les produits... *originaires et en provenance*...» i artiklarna V och VI icke hänför sig till varor, som undergått tullbehandling i tredje land.

V. *Till artikel XII.*

Så länge gränsen mellan Polen och något angränsande land av en

limitrophes restera pour une raison quelconque fermée aux voyageurs ou aux marchandises de la Pologne ou du pays limitrophe en question, le Gouvernement Polonais ne sera pas considéré comme tenu d'accorder à la Suède sur la frontière dudit pays les facilités prévues par l'article XII.

VI. *En ce qui concerne l'article XIV.*

La Pologne ne pourra pas invoquer les stipulations de cet article pour prétendre aux privilèges, en ce qui concerne l'obligation de prendre des pilotes, que la Suède a accordés à la Finlande, et qui sont mentionnés dans la déclaration du 17 août 1872 et cela même dans le cas où les privilèges accordés dans ladite déclaration seraient à l'avenir élargis pour être applicables aux navires et bateaux finlandais jaugeant jusqu'à 100 tonnes de registre net.

VII. *En ce qui concerne l'article XV.*

Les deux Parties Contractantes s'engagent mutuellement à procéder le plutôt possible à la conclusion d'une convention spéciale concernant les lettres de jauge.

VIII. *Transfert de fonds.*

Aussi longtemps que dureront en Pologne les mesures restrictives concernant l'exportation des capitaux, la Pologne autorisera les sociétés industrielles ou commerciales anonymes et autres ainsi que les firmes suédoises et les sociétés industrielles ou commerciales anonymes et autres ainsi que les firmes polonaises dans lesquelles des capitaux suédois sont engagés exerçant une industrie ou un commerce en Pologne, à exporter

eller annan orsak förblir spärrad för resande eller varor, vare sig från Polen eller vederbörande andra land, skall polska regeringen icke anses skyldig att åt Sverige medgiva de i artikel XII avsedda lättnader i vad angår den sålunda spärrade gränsen.

VI. *Till artikel XIV.*

Polen skall icke kunna åberopa bestämmelserna i denna artikel för att göra anspråk på de förmåner i fråga om skyldighet att anlita lots, som Sverige tillerkänt Finland och som äro omnämnda i deklARATIONEN den 17 augusti 1872, och detta även för den händelse i nämnda deklARATION medgivna förmåner framdeles skulle utvidgas att bliva tillämpliga å finska fartyg med en dräktighet av intill 100 nettoregister-ton.

VII. *Till artikel XV.*

De båda fördragsslutande staterna förbinda sig ömsesidigt att så snart som möjligt skrida till avslutande av en särskild överenskommelse rörande mätbrev.

VIII. *Utförsel av kapital.*

Så länge i Polen inskränkande bestämmelser gälla i fråga om rätt att utföra kapital ur landet, skall polska regeringen tillåta i Polen verksamma svenska industriella och kommersiella aktie- och andra bolag samt firmor ävensom polska industriella och kommersiella aktie- och andra bolag samt firmor, i vilka svenskt kapital är engagerat, att fritt ur Polen utföra de summor, som erfordras för betalande av deras di-

librement de Pologne les sommes qui leur seront nécessaires pour le payement de leurs dividendes, coupons d'obligations ou d'actions, intérêts et remboursement d'emprunts ou autres dettes.

En foi de quoi les Plénipotentiaires ont signé le présent Protocole.

Fait à Varsovie, en double exemplaire, le deux décembre mil neuf cent vingt quatre.

C. Anckarsvärd.

Al. Skrzyński.

Józef Kiedron.

vidender, obligations- och aktiekuponger, räntor, lån och andra skulder.

Till bekräftelse härav hava de befullmäktigade representanterna undertecknat detta protokoll.

Som skedde i Warschau i två exemplar den 2 december 1924.

C. Anckarsvärd.

Al. Skrzyński.

Józef Kiedron.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 november 1924.*

Närvarande:

Statsministern BRANTING, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Sandler, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena:

»På föredragning av min företrädare i ämbetet beslöt Kungl. Maj:t den 26 oktober 1923, att förhandlingar skulle upptagas om avslutande av ett provisoriskt handels- och sjöfartsavtal med Polen-Danzig ävensom att ett inom handelsdepartementet utarbetat förslag till avtal med en därtill hörande promemoria skulle läggas till grund för förhandlingarna.

Anledningen till att man vid sagda tidpunkt — i motsats till vad tidigare varit fallet — fann en avtalsmässig reglering av handelsförbindelserna med Polen behöfvlig och önskvärd, låg i främsta rummet däri, att ett avsevärt uppsving i Sveriges export av industriprodukter till Polen hade börjat förmärkas. Detta sammanhänge i sin tur med den begynnande stabiliseringen av de finansiella och handelspolitiska förhållandena i Polen. Under den första tiden efter den polska republikens tillkomst hade landet haft att kämpa med stora finansiella svårigheter, som avspeglade sig bland annat i en hastig och mycket stark depreciering av valutan, och som föranledde de polska statsmakterna att ingripa i handeln med utlandet genom vittgående statliga restriktions- och regleringsåtgärder. Häri inträdde emellertid småningom och särskilt under år 1923 en väsentlig förändring. En ny valutaenhet förbereddes (och infördes i början av år 1924), nämligen zlotyn, vilken gjordes likvärdig med guldfrancen. Vidare upphävdes till större delen den statliga regleringen av handeln med utlandet, så att på hösten 1923 endast några enstaka import- och exportförbud kvarstodo, varjämte tulltaxan underkastades en revision. Och slutligen träffades med åtskilliga främmande länder handelsavtal, vilka likaledes bidrogo till att lägga en fastare grund för Polens kommersiella förbindelser med utlandet. Betydelsen för svensk export av den polska marknaden hade till följd av dessa förändringar vuxit, och man ansåg sig för framtiden kunna räkna med icke oväsentliga avsättningsmöjligheter i Polen för åtskilliga svenska produkter.

Omfattningen av Sveriges handel med Polen under åren 1920—1923 framgår av följande ur Sveriges officiella statistik hämtade uppgifter:

E x p o r t		P o			
		1 9 2 0		1 9 2 1	
		kilogram	kronor	kilogram	kronor
V a r u s l a g					
Grupp 1.	<i>Levande djur</i>	—	—	—	—
Grupp 2.	<i>Matvaror av djur</i>				
	fisk	464,675	263,362	—	—
	andra varor i grupp 2	—	—	—	—
	summa grupp 2	—	263,362	7,791	15,339
Grupp 3.	<i>Spannmål och produkter därav</i>				
	havre	243,800	135,500	374,611	155,254
	råg	—	—	4,163,763	1,463,614
	vete	—	—	1,011,000	318,465
	ärter	49,500	28,000	—	—
	andra varor i grupp 3	5	32	20,000	8,400
	summa grupp 3	293,305	163,532	5,571,374	1,945,733
Grupp 4.	<i>Kolonialvaror</i>	800	2,125	30	250
Grupp 5.	<i>Fruktar, trädgårdsväxter m. m.</i>				
	marmelad	566,553	649,830	—	—
	andra varor i grupp 5	118,366	16,225	—	—
	summa grupp 5	—	666,055	—	—
Grupp 6.	<i>Sprit-, malt och andra drycker</i>	—	506	—	—
Grupp 7.	<i>Spånadsämnen</i>	13,000	41,817	17,125	27,500
Grupp 8.	<i>Garn, tråd och replageriarbeten m. m.</i>				
	bomullsgarn	—	—	14,853	88,388
	andra varor i grupp 8	2,400	4,560	450	3,500
	summa grupp 8	—	4,560	—	91,888
Grupp 9.	<i>Manufakturvaror av spånadsämnen</i>				
	ej spec. vävnader av ylle	978	68,700	1,900	30,000
	felb m. m. av bomull	—	—	1,899	20,502
	wävnader ej s. n.	—	—	25,399	276,093
	andra varor i grupp 9	502	9,659	10,024	33,804
	summa grupp 9	—	78,359	—	360,399
Grupp 10.	<i>Hår, fjäder, hudar, skinn, ben m. m.</i>	18	460	100	200
Grupp 11.	<i>Fabrikat av hår, skinn, ben, horn m. m.</i>				
	skodon	—	—	—	—
	andra varor i grupp 11	—	—	—	—
	summa grupp 11	—	—	1,417	35,229
Grupp 12.	<i>Talg, oljor, tjära, gummi och likartade ämnen</i>				
	djurfett	—	—	—	—
	växtfett	50,622	55,740	—	—
	olein m. m.	70,723	91,025	74,318	63,183
	andra varor i grupp 12	518	2,114	42,927	28,667
	summa grupp 12	—	148,879	—	91,850
Grupp 13.	<i>Fabrikat av talg, oljor, gummi m. m.</i>				
	kautschuksarbeten	—	—	7,669	86,593
	andra varor i grupp 13	—	—	—	18
	summa grupp 13	—	46,019	—	86,611
Grupp 15.	<i>Trävaror, sågade och andra mer eller mindre arbetade</i>	448	2,390	—	—
Grupp 16.	<i>Färger och färgningsämnen</i>	553	4,335	11,120	78,970
Grupp 17.	<i>Diverse ämnen ur växtriket</i>	38,378	24,726	8,941	6,634
Grupp 18.	<i>Pappersmassa, papp och papper samt arbeten därav</i>				
	papper	—	—	—	—
	andra varor i grupp 18	—	—	—	—
	summa grupp 18	10,368	13,490	2,891	6,892

l e n				D a n z i g	
1 9 2 2		1 9 2 3		1 9 2 3	
kilogram	kronor	kilogram	kronor	kilogram	kronor
—	—	—	—	8	5,600
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
11,484	11,848	11,070	7,423	122,298	20,896
300,000	88,600	160,165	46,451	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	1,100	330	—	—
300,000	88,600	161,265	46,781	3,300	1,080
—	—	—	—	6,143	10,663
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	605	—	—	—	—
—	—	5,000	1,758	17,605	12,237
—	—	—	—	—	—
13,051	45,039	675	3,561	—	—
—	45,039	—	3,561	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
174	3,000	563	4,955	—	—
—	3,000	—	4,955	—	12,051
182	301	23,791	24,493	41,507	66,586
7,482	95,553	10,289	133,695	—	—
173	1,555	—	51	—	—
—	97,108	—	133,746	374	5,575
—	—	—	—	—	—
—	—	70,135	38,600	64,314	36,625
103,664	92,527	76,054	66,368	140,722	115,477
—	—	—	—	61,694	45,755
183,128	43,912	25,304	23,782	1,246,003	199,080
—	136,439	171,493	128,750	1,512,733	396,937
26,870	274,219	75,801	549,991	—	—
176	835	2,710	8,348	—	—
—	275,054	—	558,339	103,411	69,713
—	64	—	10	—	—
599	1,060	—	92	—	—
34,507	8,975	19,563	3,550	370	493
116,044	46,202	126,236	57,625	—	—
23,279	45,792	24,428	26,147	—	—
—	91,994	150,664	83,772	79,828	16,008

E x p o r t		P o			
		1 9 2 0		1 9 2 1	
V a r u s l a g		kilogram	kronor	kilogram	kronor
Grupp 19.	<i>Andra fabrikat av växtämnen</i>				
	garvämnesextrakter	—	—	—	—
	buteljorkkar	26,593	31,180	116,000	380,726
	andra varor i grupp 19	—	—	250	6,500
	summa grupp 19	—	31,180	—	387,226
Grupp 20.	<i>Mineral, råämnen och oformade fabrikat</i>				
	konstgödsel	—	—	2,550,000	204,000
	andra varor i grupp 20	—	—	41,101	2,870
	summa grupp 20	297,680	109,697	—	206,870
Grupp 21.	<i>Mineral, formade fabrikat</i>				
	fotografiska torrplåtar	12,927	65,000	—	—
	glas- och emaljvaror	9,590	34,242	—	—
	tändstickor	230,851	188,700	31,150	41,000
	andra varor i grupp 21	14,975	4,880	1,843	7,004
	summa grupp 21	—	292,822	—	48,004
Grupp 22.	<i>Metaller, oarbetade eller till en del arbetade</i>				
	balk-, hörn och annat varmvalsat järn	40,037	34,032	—	—
	koppar och kopparlegeringar m. m.	95,176	86,080	190,602	147,813
	andra varor i grupp 22	1,305	3,654	55,770	16,905
	summa grupp 22	—	123,766	—	164,718
Grupp 23.	<i>Metaller och arbeten därav</i>				
	filar och raspar	12,506	51,928	—	—
	gjutgods, icke smidbart och varor därav	—	—	—	—
	sågar m. m.	—	—	3,780	30,000
	hästskohakar och broddar	73,500	45,500	—	—
	kardbeslag	746	22,000	6,335	100,984
	liar, skärar och halmknivar	6,411	37,125	—	—
	tråd av koppar m. m.	13,094	73,300	19,926	71,348
	andra varor i grupp 23	—	99,904	27,002	60,960
	summa grupp 23	—	329,757	—	263,292
Grupp 24.	<i>Fartyg, fordon, maskiner m. m.</i>				
	elektrotekniska specialapparater ...	—	—	—	—
	generatorer m. m.	—	—	—	—
	säkerhetsapparater ej s. n.	—	—	10,543	21,800
	telefonapparater	—	—	—	—
	telegrafapparater m. m.	5,428	193,781	1,550	46,162
	borrmaskiner m. m.	—	—	—	—
	skördemaskiner m. m.	178,564	236,543	26,864	38,486
	motorer, ej elektriska	—	—	—	—
	hissmaskinerier m. m.	—	—	—	—
	mjölkskumningsmaskiner m. m. ...	20,452	178,649	—	—
	pneumatiska maskiner och verktyg pumpar m. m.	—	—	—	—
	rull- och kullager	—	—	—	—
	räkmemaskiner	—	—	—	—
	kaffekvarnar och andra hushållsmaskiner	—	—	—	—
	transmissioner m. m.	—	—	—	—
	valsverk för metallindustrien m. m.	—	—	—	—
	andra varor i grupp 24	18,389	76,497	14,795	65,665
	summa grupp 24	—	685,470	—	172,113
Grupp 25.	<i>Artiklar till annan grupp ej hänförliga</i>				
	Summan av samtliga till Polen och Danzig utförda varor	107	745	94	470
		—	3,034,051	—	3,990,188

l e n				D a n z i g	
1 9 2 2		1 9 2 3		1 9 2 3	
kilogram	kronor	kilogram	kronor	kilogram	kronor
166,919	57,437	96,047	33,334	—	—
—	—	—	—	—	—
7,197	3,759	173	138	—	—
—	61,196	—	33,472	15,053	6,044
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	6,503,650	128,907
18,515	21,098	130,846	20,871	6,503,650	128,907
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
1,105	19,771	193	2,261	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	24,685	27,926
—	—	—	—	2,395,665	305,860
166,044	40,256	60,642	23,710	2,420,350	333,786
—	—	7,881	42,164	—	—
6,553	29,136	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
4,509	59,679	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
201,860	368,235	243,715	478,605	—	—
28,384	88,785	—	141,825	—	—
—	545,835	—	662,594	40,423	141,105
—	—	1,687	97,250	—	—
—	—	50,523	185,149	—	—
1,197	32,927	—	—	—	—
—	—	26,847	395,670	—	—
8,193	144,813	17,148	497,566	—	—
108,265	243,775	295,296	622,265	—	—
—	—	—	—	—	—
43,431	85,736	363,685	613,105	—	—
—	—	93,782	161,960	—	—
13,196	48,758	32,095	94,838	7,189	20,400
—	—	2,054	41,453	—	—
—	—	17,310	46,054	—	—
—	—	7,265	85,074	—	—
—	—	1,597	62,875	—	—
13,740	27,723	—	—	—	—
—	—	22,769	24,673	—	—
29,523	38,540	123,495	181,345	—	—
15,937	50,805	—	138,174	—	27,986
—	673,077	—	3,247,451	—	48 386
—	—	—	—	—	—
141	1,234	—	1,824	2	105
—	2,122,554	—	4,989,413	—	1,276,172

I m p o r t		P o -			
		1 9 2 0		1 9 2 1	
V a r u s l a g		kilogram	kronor	kilogram	kronor
Grupp 2.	<i>Matvaror av djur</i>				
	ägg	—	—	—	—
	andra varor i grupp 2	—	—	—	—
	summa grupp 2	—	—	5,449	6 392
Grupp 3.	<i>Spannmål och produkter därav</i>	—	—	—	—
Grupp 4.	<i>Kolonialvaror</i>	—	—	3	9
Grupp 5.	<i>Fruktar och trädgårdsväxter m. m.</i>	—	—	10	12
Grupp 6.	<i>Sprit-, malt- och andra drycker</i>	—	—	—	—
Grupp 7.	<i>Spånadsämnen</i>	—	—	—	—
Grupp 8.	<i>Garn, tråd och repslageriarbeten m. m.</i>	—	—	7	393
Grupp 9.	<i>Manufakturvaror av spånadsämnen</i> ..	47	761	—	5,953
Grupp 10.	<i>Hår, fjäder, hudar, skinn, ben, horn m. m.</i>	—	—	1,386	25,385
Grupp 11.	<i>Fabrikat av hår, skinn, ben, horn m. m.</i>	2	70	—	—
Grupp 12.	<i>Talg, oljor, tjära, gummi och likartade ämnen</i>				
	mineraloljor	522,110	243,739	3,580,685	380,917
	paraffin	161,900	202,662	—	—
	andra varor i grupp 12	—	—	—	—
	summa grupp 12	—	446,401	—	380,917
Grupp 13.	<i>Fabrikat av talg, oljor m. m.</i>	—	—	11	13
Grupp 14.	<i>Trävaror, oarbetade och bilade</i> ... m ³	541	175,875	242	79,200
Grupp 15.	<i>Trävaror, sågade och andra mer eller mindre arbetade</i>	—	75,299	374	1,022
Grupp 16.	<i>Färger och färgningsämnen</i>	—	—	—	—
Grupp 17.	<i>Diverse ämnen ur växtriket</i>				
	grenar m. m. samt för flätning o. d. avsedda växtämnen	—	63,104	—	32,088
	frö	151,271	391,074	—	—
	andra varor i grupp 17	3	4	—	—
	summa grupp 17	—	454,182	—	32,088
Grupp 18.	<i>Pappersmassa, papp och papper samt arbeten därav</i>	—	—	—	—
Grupp 19.	<i>Andra fabrikat av växtämnen</i>	—	—	—	—
Grupp 20.	<i>Mineral, råämnen och oformade fabri- rikat</i>				
	cement	—	—	1,572,911	112,870
	stenkol	—	—	—	—
	andra varor i grupp 20	—	—	1,007	150
	summa grupp 20	49,730	9,900	—	113,020
Grupp 21.	<i>Mineral, formade fabri- rikat</i>	15	67	75	559
Grupp 22.	<i>Metaller, oarbetade eller till en del arbetade</i>	—	—	—	—
Grupp 23.	<i>Metaller, arbeten därav</i>	6	42	125	1,298
Grupp 24.	<i>Maskiner, instrument m. m.</i>	24,200	21,885	—	1,344
Grupp 25.	<i>Artiklar till annan grupp ej hänfö- rliga</i>	210	1,774	219	1,172
	<i>Summan av samtliga från Polen och Danzig införda varor</i>	—	1,186,056	—	648,807

l e n				D a n z i g	
1 9 2 2		1 9 2 3		1 9 2 3	
kilogram	kronor	kilogram	kronor	kilogram	kronor
19,435	30,000	—	—	17,300	20,250
45	86	—	—	16,700	19,400
—	30,086	566	1,113	34,000	39,650
—	—	122,365	26,609	500,347	77,471
13	42	29,902	12,701	69,873	29,462
5	9	764	1,755	235,561	16,622
—	—	—	150	—	—
—	—	38,818	22,140	70,051	27,948
1 547	10,971	17,324	21,192	20 245	23,186
—	59,265	—	31,797	28,359	60,610
4 282	22,276	569	3,195	6,249	14,990
68	722	73	1,153	21	420
2,657,452	337,863	378,932	63 807	221 133	52,054
—	—	—	—	—	—
96,280	26,199	—	35 113	—	—
—	364,062	—	98 920	221 133	52,054
7,821	24,129	7,510	19 493	6	30
394	37,716	273	43 332	13,084	909,179
—	5,255	—	24,110	—	343,798
—	—	1,000	395	1,292	8,908
—	38,234	—	60,164	—	—
—	—	52,896	131,204	—	—
1,901	492	—	658	—	—
—	38,726	—	192,026	250	875
12	36	29,573	6,034	818	273
2,347	5,868	769	1,442	93	5 9
—	—	—	—	—	—
—	—	899,000	29,454	2,401,000	64,585
—	—	—	17,100	32,577	2,127
421,870	28,019	—	46,554	—	66,712
29,509	7,154	13,463	3,112	205	471
—	—	16,780	8,180	—	—
16,316	9,742	98	424	3,049	1,012
—	8,702	11,621	14,439	—	13,613
—	9,882	113	554	211	1,599
—	662,662	—	582,820	—	1,689,042

Såsom av ovanstående siffror synes, har Sveriges *export till Polen* varit stadd i betydlig ökning, särskilt vad angår färdiga industriprodukter. Spannmålsexporten under åren 1920 och 1921 torde få betraktas som en enstaka företeelse, varemot det kraftiga uppsvinget år 1923 av exporten av varor under grupp 24, maskiner m. m., samt av andra industrialster torde åter spegla det förbättrade läget på den polska marknaden och visa hän mot ytterligare ökade avsättningsmöjligheter för framtiden. Till siffrorna för exporten till Polen böra givetvis läggas de, som angiva vår utförsel till Danzig. I ovanstående tabeller finnas emellertid uppgifter om Sveriges handel med Danzig upptagna endast för år 1923, beroende på att Danzig tidigare i Sveriges officiella statistik hänförts till Tyskland.

Uppgifterna om *importen från Polen* torde knappast giva en riktig bild av verkliga förhållandet. I varje fall utvisar den officiella polska statistiken mångdubbelt högre siffror för Polens export till Sverige, och med all sannolikhet förekommer en indirekt sådan export, vilken i den svenska statistiken redovisas under annat land, framför allt Tyskland. Dessutom torde icke obetydliga mängder bunkerolja intagas i Danzig av svenska motorfartyg.

Utöver den sålunda konstaterade uppgången i handeln mellan de två länderna var det emellertid en mera speciell omständighet, som gjorde ett handelsavtal med Polen önskvärt. Den polska tulltaxan är byggd såsom enkeltariff, och till en början tillämpades mot alla länder samma tullbehandling. Emellertid avslöt Polen år 1922 med Frankrike ett handelsavtal, enligt vilket ett stort antal franska exportvaror kommo i åtnjutande av tullnedsättningar, beräknade i procent på de efter polska tulltaxan utgående tullsatserna. Ehuru menliga för vissa svenska exportindustrier, medförde dessa tullnedsättningar likväl jämförelsevis mindre betydande olägenheter för Sverige, så länge de endast kommo Frankrike tillgodo. Så småningom blevo emellertid olägenheterna större, i det att Polen träffade handelsavtal med åtskilliga andra länder och däri tillerkände dem mestgynnadrätt i tullavseende. De länder, som med Polen avslutat mestgynnadtraktater och sålunda kommit i åtnjutande av de åt Frankrike medgivna tulllättnaderna, voro intill utgången av år 1923 Rumänien, Italien, Schweiz, Österrike, Jugoslavien, Japan, Turkiet, Belgien, England, Danmark, Finland och Tjeckoslovakiet. Härtill kom under våren 1924 Holland. I en nära framtid torde de åt dessa länder givna tulllättnaderna komma att ytterligare utökas. Ett nytt handelsavtal lärer nämligen föreligga undertecknat mellan Polen och Frankrike, ehuru det ännu icke offentliggjorts, och enligt detta avtal skall, enligt vad från polsk sida meddelats, Frankrike komma i åtnjutande av tullnedsättningar i betydligt större omfattning än för närvarande.

De tullkoncessioner, som Polen tillerkänt Frankrike enligt 1922 års avtal, äro följande:

Nr i polska tulltariffen	Varuslag	Tullnedsättning i %
13	Pastejer och vissa konserver	50
ex 14	Tryffel	40
ex 15	Kryddor:	
	1. vanilj	40
	3. peppar.....	40
ex 21	Tobak i blad och i lådor	40
ex 24	Karameller, konfektyrer, geléer, chokolad och kakao med socker	35
ex 27	Arrak, rom, konjak, eau-de-vie, likörer	50
ex 28	Druvvin:	
	i fat upp till 16 % alkoholhalt	50
	i buteljer { icke mousserande	50
	{ mousserande.....	40
ex 35	Ost:	
	1. finare	40
	2. annan	50
ex 37	Fisk inlagd i olja	40
ex 38	Languster och kräftor, hummer i lådor	35
43	Klister och gelatin.....	20
ex 46	Borstbindararbeten	35
ex 55	Garvade skinn:	
	1. mjuka ovanläder, icke lackerade	35
	2. små skinn	
	b. lackerade skinn	35
	3. hårt sulläder.....	35
	4. sul- och remläder	35
ex 57	Skinn- och lädervaror:	
	1. a. skodon, vägande mer än 2 kg, paret	35
	b. d:o vägande från 1,000 till 2,000 gr. paret.....	35
	c. 600—1,000 gr. paret	35
	2. lackerade skodon	40
	Anm. tillskurna och sydda skoläder (skaft)	
	3. skinnhandskar, arbeten av marokäng, galanterivaror, skurna skinn och läder, icke sydda.....	35
	a. sadelmakararbeten och seltyg.....	30
	b. färdiga, sydda drivremmar	30
	c. färdiga, icke sydda d:o.....	30
ex 58	Kork:	
	b. krossad och pulveriserad	40
60	Bearbetad kork:	
	1. plattor och bitar	30
	2. buteljork etc.	30
	3. varor framställda av korkavfall	30
ex 61	Trävaror:	
	3. Träskulptur-, finsnickar- o. svarvararbeten, målade	30
	4. Finsnickarbeten etc. med inläggningar	30
	5. Stoppade möbler	30
ex 62	Växter och delar därav	
	6. Avskurna blommor.....	30
ex 68	Gagat, pärlemor m. m.	
	b. celluloid i alla färger.....	35

Nr i polska tulltariffen	V a r u s l a g	Tullnedsättning i %
ex 76	Porslinsarbeten:	
	1. vita eller enfärgade	35
	2. med målningar eller mönster etc.	35
	3. vaser och statyetter etc.	35
ex 88	Kautschuk.	
	1. mjuk kautschuk:	
	b. varor, ej särskilt nämnda, ej i förening med andra ämnen ...	30
	c. i förening med andra ämnen	30
	2. hård kautschuk:	
	b. varor, ej särskilt nämnda, även i förening med andra ämnen	30
	3. kautschuksskodon, etc.	40
ex 95	Vinsten (crème de tartre), vinsyrad kalk, citronsyrad kalk, till hälften renad (icke i pulver) av naturlig färg	35
ex 112	Alkaloider och deras salter: koffein, kinin, stryknin, morfin, kodein, veratrin, atropin, kokain och deras salter	40
ex 112	Organiska produkter för farmaceutiskt bruk:	
	a. acetanilid	40
	b. antipyrin, salipyrin, fenacetin, sulfonal, guajakol, karbonat av guajakol och av kreosot, pepsin, pepton och santonin	30
	c. artificiella sötningsmedel, vilkas söthetsgrad överträffar rörssockrets	50
	Kemiska och farmaceutiska produkter ej särskilt nämnda:	
113	Sammansatta läkemedel och avvägda produkter:	
	1. Sammansatta läkemedel, vilkas import är auktoriserad enligt särskilda administrativa förordningar; alla avvägda kemiska och farmaceutiska produkter samt extrakter för medicinskt bruk	30
	2. Medicinska plåster, förfärdigade av olika massor utbredda på siden- eller halvsidenväv, vilkas import är auktoriserad enligt särskilda administrativa förordningar	30
ex 117	Olivolja	30
118	Luktvatten av orangeblommor	30
119	Parfymer och kosmetiska medel:	
	1. smink, salvor, kosmetiska medel, utan sprit	35
	2. parfymer med sprit	35
	3. välluktande oljor etc.	35
120	Tvål:	
	1. Toilett- och medicinska tvålar	40
	2. andra	25
ex 137	Produkter för putsning och polering, såsom skocreme, bonvax etc.	30
ex 148	Guld, silver och platina samt produkter därav:	
	Arbeten i guld av alla slag	30
	Bijouterivaror i guld eller platina etc.	30
	Silverarbeten, även förgyllda	40
	Bijouterivaror av silver	40
ex 149	Arbeten av koppar, nickel m. m., förgyllda eller försilvrade etc.	
	vägande över 400 gr.	25
	vägande upp till 400 gr.	25
155	Metalltråd av alla metaller med undantag av stål- och järntråd	40
ex 158	Knivar o. d. förgyllda, försilvrade etc.	30
162	Sättnings- och tryckningsmaterial	30

Nr i polska tulltariffen	V a r u s l a g	Tullnedsättning i %
ex 167	Maskiner och apparater:	
	1. Maskiner av järn, stål och annat material:	
	lokomotiv	30
	ångturbiner	30
	textilindustrimaskiner	25
	2. Elektriska maskiner	35
	3. Lantbruksmaskiner: motorplogar etc.	35
ex 169	Kinematografisk film:	
	a. positiver	45
	b. negativer	45
	c. icke exponerade	35
ex 173	Åkdon:	
	tvåhjuliga velocipeder	30
	personautomobiler	40
	Motorcyklar och motorcykletter	40
185	Silke:	
	1. tvinnat	40
	2. silke framställt av avfall etc.	40
	3. konstsilke	30
	Anm. Silke av alla slag på rullar etc.	25
186	Garn av ull, spunnet och tvinnat samt kamgarn	30
187	Bomullsväv. blekt och oblekt	25
188	Färgad bomullsväv etc.	25
189	Sammet, plysch etc. av bomull	25
ex 195	Sidenväv: vävda dukar, näsdukar, band etc., sammets- och plyschsniljor	40
196	Tryckta dukar och näsdukar av siden	40
197	Vävda dukar etc. av halvsiden	30
199	Yllevävnader ej särskilt nämnda	30
201	Schalar, skärp o. d.	40
ex 205	Strumpstolsarbeten och snörmakeriarbeten:	
	1. Strumpstolsarbeten:	
	a. av silke	30
	b. av halvsilke	30
	c. av ylle	30
	d. av andra slag	30
	2. Snörmakerikordonger och -band etc.	
	a. av silke eller halvsilke	30
206	Tyll, annan än silkestyll etc.	30
207	Spetsar och broderier etc.	25
209	Underkläder, damhattar m. m., färdiga eller icke:	
	1. Underkläder:	
	a. enkla	25
	b. broderade ..	25
	2. Hattar och andra huvudbonader för damer	25
ex 211	Paraplyer av alla slag, klädda med siden eller halvsiden	30
213	Prydnadsfjäder och konstgjorda blommor:	
	1. fjädrar och skinn av fåglar etc.	40
	2. Konstgjorda blommor etc.	40
	3. konstgjorda växter etc.	40

Nr i polska tulltariffen	V a r u s l a g	Tullnedsättning i %
ex 215	Galanteri- och toilettvaror ej särskilt nämnda, leksaker:	
	1. dyrbarare etc.	30
	2. enklare etc.	30
	3. galanterivaror etc.	30
	4. leksaker	30
	a. av alla slag, av ben etc.	40
	b. av koppar och andra metaller etc.	40
	c. dockhuvuden av porslin etc.	40
216	Kontorsutensilier:	
	a. andra än under b	25
	b. blyertspennor, stålpennor	25

Flertalet av ovannämnda varor äro visserligen av mindre intresse för Sveriges export till Polen. Åtskilliga betydelsefulla undantag finnas dock, varibland de viktigaste torde vara kautschukskodon samt vissa maskiner, särskilt elektriska maskiner och lantbruksmaskiner. För de svenska exportörerna av sistnämnda varor framstod den ogynnsammare tullbehandlingen såsom en allvarlig svårighet, och från representanter för ifrågavarande industrigrenar framhölls i till handelsdepartementet ingivna framställningar behovet av ett handelsavtal, som tillerkände Sverige ställning såsom mestgynnad nation i Polen.

Förhandlingarna togo sin början på det sätt, att det av Kungl. Maj:t den 26 oktober 1923 såsom förhandlingsbas godkända avtalsförslaget överlämnades till polska regeringen. Nämnda förslag utgjordes av en kortfattad text till ett provisoriskt handels- och sjöfartsavtal, byggt på principen om ömsesidig behandling såsom mestgynnad nation och till sitt innehåll tämligen nära anslutande sig till Sveriges i noteväxlingsväg avslutade handelsöverenskommelser med Estland och Litauen. Från polsk sida besvarades detta förslag med ett meddelande, att man önskade ett betydligt mera omfattande och detaljerat avtal. Samtidigt överlämnades förslag till ett dylikt avtal. Även detta förslag var byggt på mestgynnadprincipen, men innehöll i åtskilliga punkter bestämmelser, som ur svensk synpunkt måste betraktas såsom oantagliga. Det polska förslaget föranledde en huvudsakligen formell omarbetning av det ursprungliga svenska, varefter ett nytt svenskt förslag tillställdes polska regeringen. Efter ytterligare skriftväxling i ämnet hade man hösten 1924 nått så långt, att de förefintliga ööverensstämmelserna å ömse sidor icke ansågos vara allvarligare, än att de, vid muntliga förhandlingar och genom ömsesidigt tillmötesgående, borde kunna utjämnas. De två regeringarna överenskommo till följd härav, att muntliga förhandlingar i saken skulle äga rum mellan för ändamålet utsedda svenska och polska delegerade. Å svensk sida utsågos genom beslut av Kungl. Maj:t den 10 oktober 1924 till förhandlingsdelegerade f. statsrådet, ledamoten av riksdagens första kammare A. Vennersten, statssekreteraren i handelsdepartementet E. Hennings och

chefen för utrikesdepartementets rättsavdelning envoyén A. Rodhe, vilka den 20 sistlidna oktober i Warschau sammanträffade med den polska förhandlingsdelegationen under ordförandeskap av polske utrikesministern Skrzyński. Förhandlingarna, vilka ägde rum i polska handelsministeriet och slutfördes den 5 i denna månad, hava resulterat i att de båda delegationerna enat sig om ett förslag till avtal, som av dem nu överlämnats till respektive regeringar för att därefter, om det godkännes av regeringen i vardera landet, underställas parlamenten, innan det ratificeras och träder i kraft.

Beträffande innehållet i det sålunda framlagda avtalsförslaget får jag anföra följande:

Art. I innefattar mestgynnadnationsklausuler i fråga om rätt för medborgare från det ena landet att i det andra landet igångsätta och driva handel och industri samt i fråga om deras beskattning.

Art. II innehåller i de två första momenten bestämmelser om de enskilda medborgarnas rättsliga ställning i det andra landet. De tillerkännas i avseende härpå samt beträffande sin lösa och fasta egendom mestgynnad nations rätt. Därjämte stadgas rätt för dem att föra talan inför domstol samt, närmast emedan polsk lagstiftning icke utan särskild överenskommelse likställer utlänningar med det egna landets medborgare i judiciellt avseende, nationell behandling i vad angår rättegångar och domstolsväsendet över huvud. Undantag härifrån göres dock — genom stadganden i ett till avtalet fogat slutprotokoll — för eventuellt förekommande kostnadsfri rättshjälp och befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet för rättegångskostnader. Polen har nämligen ännu icke anslutit sig till 1905 års civilprocesskonvention i Haag, som i hithörande avseenden reglerar Sveriges förhållande till ett flertal andra länder. — De två sista momenten i artikeln fastställa de grunder, enligt vilka det ena landets medborgare i det andra landet skola vara frtagna från tvångstjänst och rekvisitioner. De skola vara fullständigt befriade från alla tvångslån och tvångsgärder, som kunna påläggas för krigsändamål eller på grund av utomordentliga omständigheter, ävensom från all obligatorisk militärtjänst. Beträffande militära rekvisitioner och prestationer i övrigt skola de, såväl i krigstid som i fredstid, åtnjuta nationell behandling och alltid erhålla rättvis ersättning. Slutligen har införts ett stadgande om befrielse från alla obligatoriska officiella funktioner av administrativ eller judiciell natur, dock med undantag för förmynderskap.

Art. III behandlar de rättigheter, som på den ena partens område skola tillkomma aktiebolag och andra bolag, vilka i vederbörlig ordning konstituerats och hava sitt säte i det andra landet. Sådana bolag skola tillerkännas rättskapacitet och hava fritt tillträde till domstolarna. I avseende på rätt för bolag att driva verksamhet å det andra landets område stadgas i själva avtalet endast att vederbörande lands lagstiftning skall vara gällande. Detta har föranletts av att den svenska och den polska lagstiftningen äro principiellt väsentligt olikartade på denna punkt. Enligt polsk lag kunna

utländska bolag under vissa villkor och i enlighet med vissa nämre bestämmelser grunda och bedriva verksamhet i Polen. Det motsvarande är däremot enligt svensk lagstiftning icke tillåtet för utländska bolag i Sverige. I anslutning till stadgandena i själva avtalet har emellertid i slutprotokollet införts en bestämmelse, enligt vilken svenska bolag skola äga rätt att i Polen driva verksamhet, under förutsättning att polsk lag härvid efterföljes. Undantag hava dock gjorts för bolag av viss allmännyttig karaktär, såsom försäkrings- och finansbolag, vilka undantag tillämpas mot alla länder och återfinnas i Polens med andra stater avslutna handelsavtal. För polska bolag i Sverige stadgas i slutprotokollet mestgynnadställning i avseende på rätt att driva verksamhet. Detta stadgande, vilket påtagligen saknar praktisk betydelse så länge den i nu ifrågavarande hänseende gällande svenska lagstiftningen kvarstår oförändrad, har medtagits på uttryckligt polskt yrkande.

Art. IV föreskriver ömsesidig behandling som mestgynnad nation i fråga om acciser och andra inre avgifter, vilka sålunda icke få påläggas varor från Sverige respektive Polen till högre belopp eller enligt andra grunder än de belopp och grunder, som gälla för motsvarande varor från varje annat land.

Art. V stadgar mestgynnadbehandling i avseende på tullar och andra import- och exportavgifter av alla slag. Undantag stadgas för förmåner, som medgivnas för underlättande av gränshandeln eller som uppkomma i anledning av en tullunion, liksom också för den provisoriska tullregimen mellan de polska och tyska delarna av Överschlesien. På grund av bestämmelserna i denna artikel kommer sålunda Sverige i åtnjutande av alla de tullnedsättningar, vilka av Polen medgivits eller kunna komma att medgivnas Frankrike och övriga länder, med vilka Polen avslutat eller kommer att avsluta handelsavtal.

Art. VI stadgar, att varor, som från ett tredje land transiteras över endera partens område till den andra partens, skola vid införseln till sistnämnda område åtnjuta lika gynnsam tullbehandling, som om de införts direkt från ursprungslandet. Bestämmelsen i fråga är av intresse huvudsakligen för frihamnstrafiken.

Art. VII och VIII behandla import- och exportförbud. Som allmän regel stadgas mestgynnadrätt i dessa avseenden, dock att vardera parten förbehåller sig rätt att pålägga sådana förbud i de fall, då förbuden avse den allmänna ordningen eller statens säkerhet, folkhälsan eller åtgärder till förebyggande av sjukdomar hos djur och växter, föremål, som äro underkastade statsmonopol, ävensom frövaror, vilka till följd av sitt ursprung icke lämpa sig för importlandet i fråga.

Art. IX stadgar mestgynnadrätt för det fall, att någondera parten skulle göra någon vara till föremål för monopol eller in- och utförseln av vissa varor beroende av särskilda villkor i fråga om pris, försäljning eller inköp.

Enligt *art. X* skall temporär tullfrihet beviljas för varor, som införas såsom prover och icke äro importförbudna. Som villkor för sådan tullfrihet må vardera parten föreskriva, att säkerhet för eljest utgående tullavgift

ställes vid införseln samt att importören iakttaget de formaliteter, som må befinnas erforderliga för garanterande av återutförseln, vilken skall äga rum inom fastställd maximitid, som dock icke får bestämmas kortare än 6 månader. I fråga om nyssnämnda formaliteter tillerkänna parterna varandra mestgynnad rätt. Vidare förbinda sig parterna att godkänna de märken, som av det andra landets myndigheter äsatts proverna för fastställande av deras identitet.

Art. XI fastställer de rättigheter, som i det ena landet skola tillkomma handelsresande från det andra landet, och står i överensstämmelse med vad härom stadgas i 1923 års internationella konvention angående tullformaliteterna. Sålunda skola handelsresande från det ena landet, vilka äro försedda med vederbörligt näringslegitimationsbevis, inom det andra landet äga driva sin verksamhet samt därstädes i avseende på bevillningsavgifter och i alla övriga hänseenden åtnjuta mestgynnad behandling. Parterna skola underrätta varandra om de myndigheter, vilka äga utfärda näringslegitimationsbevis, samt om formen för dylika bevis och de bestämmelser, vilka handelsresande hava att i landet i fråga ställa sig till efterrättelse.

I *art. XII* tillerkänna parterna varandra rätt till fri transitering i enlighet med bestämmelserna i Barcelonakonventionen den 21 april 1921.

Art. XIII stadgar mestgynnad rätt i avseende på transport av varor och personer å järnvägarna inom vardera landet.

Art. XIV—XVIII innehålla bestämmelser angående sjöfart. De överensstämma i allt väsentligt, till allra största delen även i fråga om ordalydelsen, med bestämmelserna i 1923 års sjöfartsavtal mellan Sverige och Finland. De stadga sålunda nationell och mestgynnad behandling för fartyg i de flesta avseenden. Undantag göres för förmåner, som beviljas den inhemska fiskerinäringen, samt för rätten att bedriva kustfart. Från nationell behandling undantages dessutom rätten att befara inre vattenvägar. Beträffande ömse-sidigt erkännande av fartygs mätbrev stadgas, att särskild överenskommelse härom snarast möjligt skall träffas.

Art. XIX utgöres av en mestgynnadklausul avseende de administrativa eller andra formaliteter, som må bli nödvändiga genom tillämpningen av de olika bestämmelserna i avtalet. Samtidigt med avtalets undertecknande skall emellertid, enligt vad mellan delegationerna överenskommits, genom notväxling konstateras, att denna mestgynnadklausul icke har avseende på frågan om tillträde till och uppehåll i det ena landet för medborgare från det andra landet, passvisering etc.

Art. XX innehåller den skandinaviska förbehållsklausulen, d. v. s. en förklaring att Polen icke på grund av bestämmelserna i avtalet skall kunna göra anspråk på förmåner, som Sverige tillerkänt endast Norge eller Danmark eller båda dessa länder.

Art. XXI innefattar bestämmelser angående avtalets giltighet för Danzig. Polska regeringen förbehåller sig rätt att förklara, att avtalets bestämmelser skola vara tillämpliga för Danzigs del. Dock skall utan sådan särskild för-

klaring även för Danzig gälla de bestämmelser i avtalet, varom polska regeringen äger rätt att utan Danzigs hörande avtala för Danzigs vidkommande. Bland sistnämnda bestämmelser äro de viktigaste de, som avse tullfrågor. Avsikten är emellertid, att avtalet i sin helhet skall komma att gälla även för Danzig, och de svenska förhandlarna hava meddelat de polska, att avtalet icke torde komma att å svensk sida ratificeras, förrän det blivit bindande jämväl för Danzig.

Denna artikel har införts i ovannämnda form till följd av en mellan Polen och Danzig nyligen träffad överenskommelse av innehåll, att i alla handelsavtal, som Polen sluter med andra länder och som äro avsedda att gälla även för Danzig, en bestämmelse av ifrågavarande lydelse skall inflyta.

Art. XXII innehåller bestämmelser om ratifikationen, vilken skall ske först sedan svenska riksdagen och polska parlamentet godkänt avtalet. Giltighetstiden för avtalet har satts till ett år och därefter tillsvidare med 3 månaders uppsägningstid.

I ett till avtalet fogat slutprotokoll hava införts följande bestämmelser utöver de tidigare omnämnda. Båda parterna förbehålla sig rätt att fordra ursprungsbevis för varor, som vid införseln skola åtnjuta de i avtalet fastställda förmånerna. I fråga om handhavandet av sådana bevis tillerkänna parterna varandra mestgynnadrätt. Parterna överenskomma, att varor från det ena landet icke skola anses vara därifrån införda till det andra landet, om de passerat ett tredje land och därvid undergått tullbehandling. Vidare har polska regeringen förbehållit sig att icke tillämpa transiteringsbestämmelserna i fråga om import och export över en gräns, som av en eller annan orsak är avspärrad, vilket för närvarande är fallet med gränsen mellan Polen och Litauen. På svenskt yrkande har i slutprotokollet intagits en förbehållsklausul för de förmåner i avseende på lotsplikt, som Sverige enligt deklaration den 17 augusti 1872 beviljat Finland, och detta även för det fall, att nämnda förmåner skulle i framtiden på visst närmare angivet sätt utvidgas. Och slutligen innehåller slutprotokollet en bestämmelse om rätt för svenska företag i Polen samt polska företag, vari svenskt kapital engagerats, att ur Polen utföra de summor, som äro nödvändiga för utbetalning av dividender, ränta å skulder m. m. Sistnämnda bestämmelse är numera av ringa praktisk betydelse, då den polska exportregleringen beträffande kapital i huvudsak upphävt.

Det avtalsförslag, för vilket jag nu redogjort, är visserligen mera vidlyftigt och detaljerat än det provisoriska avtal, som man å svensk sida vid förhandlingarnas början syftade till, och avviker sålunda i formellt avseende betydligt från det ursprungliga svenska förslaget, vilket endast innehöll ett fåtal, mera summariskt avfattade artiklar. I själva verket ansluter sig det förevarande förslaget i fråga om formulering och uppställning närmast till vissa av Polens tidigare träffade handelsavtal, framförallt till det på våren

1924 med Holland slutna avtalet. I avseende å innehållet står förslaget däremot på alla väsentliga punkter i full överensstämmelse med det första svenska förslaget, vars bestämmelser endast blivit mera detaljerat utformade och kompletterade, utan att någon avvikelse skett från de principer, som legat till grund för sagda förslag. Ur praktisk synpunkt torde förslaget, sådant det nu föreligger, fullt motsvara det från svensk sida med avtalet avsedda syftet, nämligen att i alla viktigare avseenden beträffande handel och sjöfart tillförsäkra Sverige ställningen såsom mestgynnad nation i Polen. Jag anser därför förslaget böra oförändrat godtagas.»

Efter erinran att det torde ankomma på ministern för utrikes ärendena att göra erforderlig framställning rörande undertecknandet, uppläser föredragande departementschefen härpå det förslag till handels- och sjöfartsavtal mellan Sverige och Polen med tillhörande slutprotokoll, för vars innehåll han ovan redogjort (Bil. A), och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte för sin del godkänna detsamma.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Elin Rydeberg.

*Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
21 november 1924.*

Närvarande:

Statsministern BRANTING, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS,
MÖLLER, LEVINSON.

2:o)

Under erinran att Kungl. Maj:t förut denna dag på statsrådets och chefens för handelsdepartementet föredragning beslutat för Sveriges del godkänna det förslag till handels- och sjöfartsavtal med Polen, varom ombud för de båda länderna jämlikt ett i Warschau den 5 november 1924 upprättat protokoll enats, hemställer ministern, det Kungl. Maj:t tackes bemyndiga sändebudet i Warschau, envoyén P. G. A. C. Anckarsvärd att för Sveriges del underteckna ifrågavarande avtal, ävensom förordna, att fullmakt härutinnan skall för Anckarsvärd utfärdas i vanlig ordning.

Till vad ministern under punkterna 1:o)—3:o) hemställt, däruti övriga statsrådsledamöter förena sig, behagar Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall.

Ur protokollet:

H. Beck-Friis.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 januari 1925.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden THORSSON, SANDLER, NOTHIN,
HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Sandler, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena:

»Sedan Kungl. Maj:t den 21 november 1924 bemyndigat sändebudet i Warschau, envoyén P. G. A. C. Anekarsvärd, att för Sveriges del under-teckna ett handels- och sjöfartsavtal med Polen, av den lydelse, ett av mig uppläst förslag angåve, har sagda avtal med därtill hörande slutprotokoll den 2 december 1924 blivit av Anekarsvärd och polske utrikesministern A. Skrzyński samt polske handels- och industriministern J. Kiedroń vederbörligen undertecknat. Den av mig vid min redogörelse för avtalets innehåll omnämnda noteväxlingen, enligt vilken parterna förbehålla sig frihet i fråga om passvisering m. m., har samtidigt med avtalets undertecknande ägt rum.

I anledning härav och med åberopande av vad i detta ärende tidigare förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition äska riksdagens godkännande av berörda avtal jämte slutprotokoll.»

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Karl Lindström.